

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/195084,W-audycji-Przystanek-Historia-w-Polskim-Radiu-Noty-identyfikacyjne-dla-rodzin-of.html>
11.03.2026, 22:02

[Następny](#)

[Powrót](#)

W audycji „Przystanek Historia” w Polskim Radiu: Noty identyfikacyjne dla rodzin ofiar terroru komunistycznego i zbrodni niemieckich – 13 grudnia 2023

Program I Polskiego Radia, godz. 19.30

13.12.2023

[Kolejne nazwiska ofiar, odnalezionych i zidentyfikowanych przez Instytut Pamięci Narodowej, zostały podane do publicznej wiadomości 1 grudnia w Pałacu Prezydenckim w Warszawie.](#) Wśród 20 zidentyfikowanych osób znaleźli się m.in. żołnierze Zgrupowania NSZ kpt. Henryka Flamego ps. „Bartek” oraz ofiary terroru komunistycznego pogrzebane na terenie Cmentarza Wojskowego na Powązkach w Warszawie.

1 grudnia ogłoszono imiona i nazwiska 20 ofiar reżimów totalitarnych, których szczątki specjaliści Instytutu Pamięci Narodowej wydobyli z bezimiennych mogił. W trakcie specjalnej uroczystości rodzinom ofiar wręczono noty identyfikacyjne.

– Szczątki tych osób znaleźliśmy w różnych miejscach w Polsce, ale także poza granicami. To żołnierze Armii Krajowej, Narodowych Sił Zbrojnych, Wojska Polskiego. Ludzie o bardzo różnych, często bogatych, życiorysach. Ludzie, którzy byli w różny sposób zaangażowani w działalność niepodległościową, zarówno w czasie wojny, jak i także po 1945 roku. To ludzie, którzy zginęli z rąk niemieckich, sowieckich, komunistycznych. To byli ci, którzy – przynajmniej w kilku przypadkach – zostali skazani na karę śmierci i straceni. To byli ci, którzy zginęli zamęczeni. Także ci, którzy umierali w kazamatach bezpieki – powiedział w audycji „Przystanek Historia” prof. Krzysztof Szwagrzyk, zastępca prezesa IPN.

Na liście znaleźli się: Edward Borkowski, Napoleon Ciukszo „Waligóra”, Walenty Czaiński, Leopold Daniec „Leszek” lub Józef Daniec ps. „Jastrząb”, Wojciech Duško, Edmund Kasprzyk „Lech”, Ludwik Kawik „Czujny”, Ludwik Kłóska „Wigura”, Jan Kowalski (ur. 1917), Jan Kowalski „Bystry” (ur. 1927), Józef Lewicki „Józef”, Marian Misiak „Anioł”, Tadeusz Obtulowicz „Juhas”, Alojzy Ogrocki, Tomasz Piątek, Witold Poliński, Henryk Skałeczki „Suchy”, Henryk Szwejcer, Eugeniusz Tomasik „Kruk” i Władysław Wójcik.

Jak zaznaczył prof. Krzysztof Szwagrzyk, dla pracowników Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN takie dni, jak ten 1 grudnia, to jest święto. To zwieńczenie działań realizowanych przez wiele lat. Dla rodzin to zamknięcie pewnego rozdziału, zamknięcie pogrzebem o charakterze państwowym. Z kolei dla historyków, dla nas wszystkich, jest to wypełnienie kolejnych „luk wiedzy”, „białych plam w naszej historii”.

Instytut Pamięci Narodowej prowadzi działania zmierzające do odnalezienia i identyfikacji ofiar reżimów totalitarnych oraz czystek etnicznych w ramach działalności Biura Poszukiwań i Identyfikacji instytutu. Łącznie zidentyfikowano ponad 260 osób. W wyniku działań IPN odnaleziono i podjęto szczątki ponad dwóch tysięcy osób. Biuro Poszukiwań i Identyfikacji prowadzi działania poszukiwawcze na terenie całego kraju oraz poza jego granicami.

Ponadto w audycji:

- Dzień Darczyńcy w ramach projektu „Archiwum Pełne Pamięci” oraz zasoby Związku Polaków w Niemczech i zasoby materiałów po Antonim Siczku, m.in. żołnierzu Armii Polskiej w ZSRS oraz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, weteranie spod Monte Cassino.

Archiwum Związku Polaków w Niemczech trafiło do Instytutu Pamięci Narodowej 20 listopada 2023 r. W Archiwum IPN w Warszawie odbyła się konferencja prasowa prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego i dyrektora Archiwum IPN Marzeny Kruk z udziałem wiceprezesa Związku Polaków w Niemczech Anny Wawrzyszko. Dokumenty zgromadzone i wytworzone w czasie ponad stuletniej działalności Związku zostały przekazane do IPN w ramach projektu „Archiwum Pełne Pamięci”. Gość: Marzena Kruk, dyrektor Archiwum IPN.

- Książka: [Patryk Pleskot „Rurarz, Spasowski – żywoty równoległe. Wokół ucieczek ambasadorów PRL w grudniu 1981 roku t. 2: 1981-2007”](#). Publikacja w ramach Centralnego Projektu Badawczego „Uchodźstwo, Emigracja Niepodległościowa 1939-1990”.

Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce miało przynajmniej dwie konsekwencje w sferze dyplomatycznej, których nie spodziewała się ekipa gen. Wojciecha Jaruzelskiego. 19 grudnia 1981 r. o azyl polityczny w Stanach Zjednoczonych poprosił Romuald Spasowski, ambasador PRL w Waszyngtonie. Cztery dni później na podobny krok zdecydował się polski przedstawiciel w Tokio Zdzisław Rurarz, który został szybko przewieziony do USA. Obie ucieczki wywarły wielkie wrażenie na polskiej i światowej opinii publicznej. Dlaczego dyplomaci zdecydowali się na tak radykalne posunięcie? Dlaczego postanowili zerwać z systemem, któremu służyli przez kilkadziesiąt lat? Czy kluczowe okazały się nakaz sumienia i niezgoda na siłowe zdławienie „Solidarności”? Czy w grę wchodziły bardziej prozaiczne względy osobiste? A może istotną rolę odegrały zachodnie (i nie tylko) służby specjalne? Książka jest próbą odpowiedzi na te pytania. Tom drugi skupia się na konsekwencjach obu ucieczek oraz na opisie aktywności zbiegłych dyplomatów jako emigrantów. Gość: dr hab. Patryk Pleskot, Naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Warszawie.

- Wydarzenia organizowane przez IPN oraz artykuły na portalu przystanekhistoria.pl

► [POSŁUCHAJ](#)

- [Poprzednia audycja: „Przystanek Historia”, 22 listopada 2023](#)
- [Odcinki archiwalne na portalu przystanekhistoria.pl](#)

* * *

Cykl audycji „Przystanek Historia” jest realizowany wspólnie przez Instytut Pamięci Narodowej i Program I Polskiego Radia. Rozmowy poświęcone są ważnym wydarzeniom, które wpłynęły na dzieje Polski w XX wieku oraz ludziom, którzy tę historię tworzy.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Posłuchaj